

GenderExperts
Poznań 25 kwietnia 2013

Solidarność kobiet

SOLIDARNOŚĆ

Rodzaj więzi emocjonalnej między ludźmi, która pozwala na skuteczne wyartykułowanie interesów i wartości, wspartej pamięcią historyczną ważnych wydarzeń.

- feminizm;
(historia i odmiany)
- siostrzeństwo i podziały;
(możliwość, skuteczność i opłacalność)
- solidarność kobiet;
- badania i hipotezy;
- kwestia autostereotypu;
- solidarność kobiet w biznesie.

Feminizm (od łac. *femina* - kobieta) - ideologia i ruch społeczny związany z ruchem równouprawnienia kobiet.

Istnieje wiele odmian feminizmu, ze względu na różnice (głównie etniczne i polityczne) między jego zwolennikami oraz z powodu zmian światopoglądowych, jakie zachodzą w samym ruchu feministycznym.

Trzy cechy feminizmu:

- ❖ dostrzeganie nierówności przypisanej obu płciom oraz tego, że kobiety podporządkowane są systemowi patriarchalnemu;
- ❖ przekonanie, że pozycja kobiet jest uwarunkowana społecznie, a więc podlega zmianie;
- ❖ nacisk na autonomię kobiet.

Wszystkie nurty feminizmu oparte są na przekonaniu o dyskryminacji kobiet ze względu na ich płeć, prawie kobiet do emancypacji, sprzeciwie wobec seksizmu i patriarchy. Feministki i feminiści dążą do przekształcenia tradycyjnych relacji między płciami, uważanych za zniewalającą jednostkę.

Myśl feministyczna kiełkuje od XVII-XVIII wieku.

„Początki feminizmu związane są z wystąpieniami postępowych myślicieli XVIII i XIX w., którzy podkreślali naturalną równość mężczyzny i kobiety oraz zdolność obydwu płci do doskonalenia się. Kontynuacją rodzącego się prądu intelektualnego była wzmożona aktywność polityczna kobiet zainspirowanych przez hasła i postulaty **Rewolucji Francuskiej.**”

GenderExperts

Poznań 25 kwietnia 2013

Olimpia De Gouges układa (1789) *Deklarację praw kobiet* jako uzupełnienie *Deklaracji praw człowieka i obywatela*.

GenderExperts

Poznań 25 kwietnia 2013

Mary Wollstonecraft

*Wołania o prawa
kobiet* (1792)

kobiety potrzebują **wykształcenia**, aby
wzmocnić charakter i móc przyczynić się do
stworzenia nowego porządku społecznego

1793 rok

- ❖ kobietom *zakazuje się uczestnictwa w życiu publicznym* (zakaz manifestacji i uczestnictwa w zebraniach);
- ❖ publiczna funkcja kobiet to „**patriotyczne macierzyństwo**” – wychowywanie dzieci na republikańskich obywateli.

Kodeks Napoleona 1804

Mężczyźni mają wszelkie uprawnienia wobec żony, jej majątku i dzieci, a jeśli popełniono cudzołóstwo, kodeks przewidywał surowe kary.

Kodeks Wprowadzono we Włoszech, Holandii, Belgii.

W **Wielkiej Brytanii** istniał inny system legislacji – przyznawał on mężczyznom prawo własności nad żoną, jej majątkiem i zarobkami; odmawiał kobietom większości praw wobec dzieci.

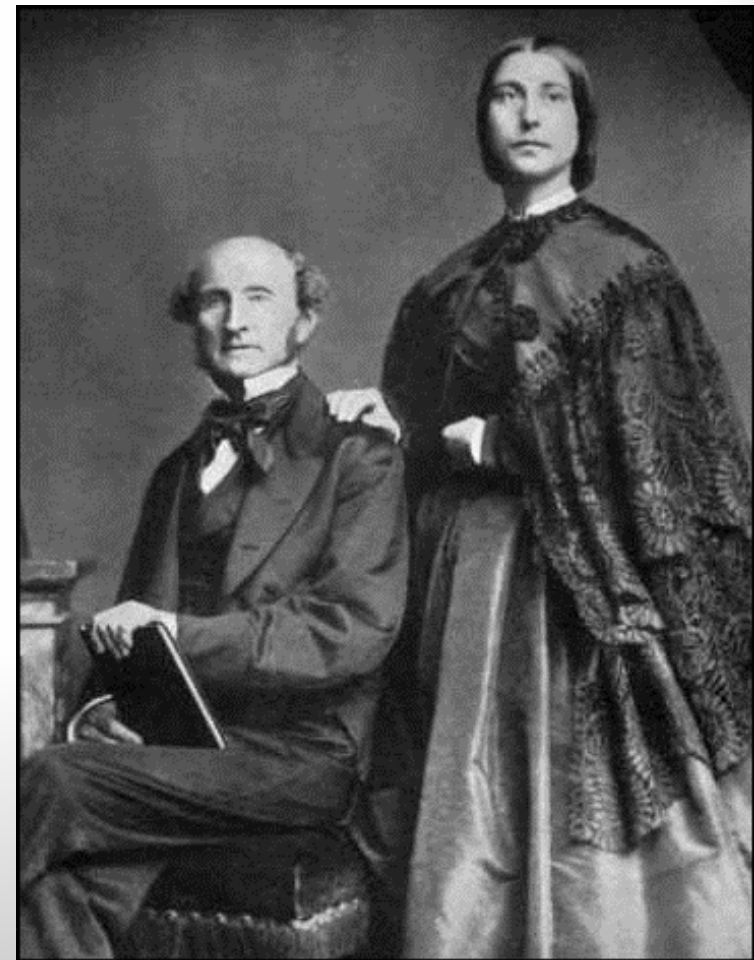

John Stuart Mill *Poddaństwo kobiet* 1869
(wpływ Harriet Taylor)

Mill odrzuca pogląd, że kobiety są biologicznie gorsze od mężczyzn, twierdzi, że żeńskie cechy wykształciły się w procesie socjalizacji;

Tylko w chwili, gdy kobiety się wyzwolą, gdy otworzy się ich drogę, będzie można poznać ich prawdziwą naturę;

Mill podkreśla znaczenie **samorozwoju** jednostki, pielęgnacji indywidualnych zdolności; domaga się aktywnej roli politycznej dla kobiet;

GenderExperts
Poznań 25 kwietnia 2013

Siostrzeństwo?

Postulaty (zależności płci i klasy):

Ograniczone prawa wyborcze – nadanie praw wyborczych kobietom wedle istniejących ustaleń (nawet jeśli nie wszyscy mężczyźni mogli głosować);

Prawa wyborcze dla mężczyzn – wszyscy mężczyźni powyżej pewnego wieku;

Powszechne prawa wyborcze..

GenderExperts
Poznań 25 kwietnia 2013

Sufrażetki i sufrażystki

Określenie **Sufrażystki** jest używane od XIX wieku w odniesieniu do kobiet i mężczyzn popierających postulat praw wyborczych. W okresie przed pierwszą wojną światową dotyczył przede wszystkim działaczek, które stosowały metody prawne.

Słowo **Sufrażetki** po raz pierwszy zostało użyte w gazecie „Daily Mail” w dniu 10 stycznia 1906 roku jako pejoratywne określenie członkiń organizacji kobiecych, które zakłóciły zebranie wyborcze Winstona Churchila.

Szerzej termin stosowany był do określenia wszystkich kobiet zaangażowanych w działania wojownicze.

Teoria fal

koresponduje z feminizmem socjopolitycznym, który porządkowany jest chronologicznie. W związku z tym dzielony bywa na trzy etapy określone falami.

Pierwsza fala – inaczej "dawna fala" (*old wave*), to okres aktywności ruchu amerykańskich i angielskich sufrażystek (od łac. *suffragium*, wybory) ok. 1840-1920 roku. W kręgu zainteresowań feminizmu pierwszej fali leżały przede wszystkim: reforma prawa rodzinnego, prawo wyborcze i ekonomiczne warunki życia kobiet.

Wysiłki sufrażystek ukoronowane zostały prawem wyborczym dla kobiet w 1918 r. (tylko dla kobiet, które przekroczyły 30 rok życia) w Wielkiej Brytanii i w 1920 r. w Stanach Zjednoczonych. Wcześniej jednak kobiety uzyskały pełne prawa wyborcze m.in. w Finlandii (28 XI 1918).

GenderExperts

Poznań 25 kwietnia 2013

Druga fala – określenie wprowadzone przez Marszę Weinman Lear dla nazwania ruchu wyzwolenia kobiet w USA, Wielkiej Brytanii i Niemczech pod koniec lat 60. XX w.

1968 Atlantic City

Protest przeciwko konkursowi piękności Miss America

„po raz pierwszy od dwóch pokoleń kobiety
bez przeproszania oświadczyły, że są feministkami”

**lata 50.
„dekada pań domu”**

Zimna wojna kontra tradycyjna stabilność

GenderExperts

Poznań 25 kwietnia 2013

Godziny

GenderExperts
Poznań 25 kwietnia 2013

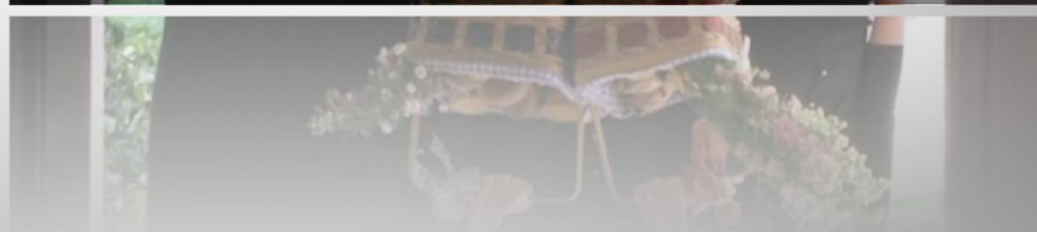
Mad Men

GenderExperts
Poznań 25 kwietnia 2013

Desperate housewives

GenderExperts
Poznań 25 kwietnia 2013

Simone de Beauvoir

Druga płeć (1949)

„nie rodzimy się kobietami

– stajemy się nimi”

Egzystencjalizm kontra feminizm

Egzystencja poprzedza esencję
– stajemy się

Druga fala - była efektem rozczarowania działalnością polityczną ruchu praw obywatelskich, ruchu pacyfistycznego i akademickiego. Myślą przewodnią feminizmu drugiej fali stało się budzenie świadomości i hasło **"to, co osobiste, jest polityczne"**.

Feminizm nie zajmuje się już tylko minimalizacją różnic między płciami. **Bada specyfikę kobiecości.** Feminizm drugiej fali angażuje się też w zmiany społeczne, jak feminizacja świata, wzbogacanie cywilizacji i kultury wartościami kobiecymi.

Od połowy lat 80. feminizm drugiej fali podejmuje kwestię **egalitaryzmu** opartego na wielopoziomowym pojmowaniu ucisku, który jest efektem podziałów płciowych.

Egalitaryzm - pogląd społeczno-polityczny uznający za podstawę sprawiedliwego ustroju społecznego zasadę całkowitej równości warunków życia oraz praw ludzi. Jego przeciwieństwo to elitaryzm. Twórcą pojęcia był Kartezjusz w XVII wieku.

W obecnych czasach pojęcie rozumiane często jako *równość szans, które przejawiają się w nieograniczonym dostępie do edukacji, równości praw obywatelskich i społecznych*. Charakterystyczne jest też zrównanie wszystkich obywateli bez względu na ich przekonania, pochodzenie etniczne oraz płeć.

Feministyczne podziały

bell hooks (Gloria Watkins)
rasa, klasa i orientacja seksualna

Trzecia fala feminizmu

Od początku lat 90. XX w. datuje się tzw. trzecią falę feminizmu. Termin ten ukoła R. Walker, której książka *To Be Real. Telling the Truth and Changing the Face of Feminism* (NY 1995) stała się deklaracją nowego feminizmu, kształtującego się w opozycji zarówno do tzw. **postfeminizmu**, głoszącego przekonanie, iż postulaty równości płci zostały formalnie spełnione, zadaniem więc pozostaje ich egzekwowanie, jak i - przynajmniej częściowo - do drugiej fali. Pod adresem „drugiej fali” Walker sformułowała dwa zasadnicze zarzuty: **esencjalizmu i ekсклюzywizmu**.

Esencjalizm to przekonanie, iż istnieje jakaś istota „kobiecości” czy „kobiecego ciała”, do której muszą pasować autentyczne feministyczne wybory. Tymczasem każdy osobisty wybór może być wyborem feministycznym, o ile jest wyrazem poszukiwania własnego autentycznego „ja”.

Innymi słowy, feminizm trzeciej fali nie próbuje określać, kim kobieta jest, chodzi o to, kim być może; a może być kimkolwiek chce, pod warunkiem, że jest to jej własny wybór.

Feminizm trzeciej fali chce ww. doświadczenia włączyć w swój nurt, celebrując różnicę w rozumieniu kobiecości, relacji kobieta mężczyzna, rodziny, macierzyństwa itp., wynikające z różnicy klasy, rasy, pozycji zawodowej, orientacji seksualnej, różnice te uważając za wartość samą w sobie. Od tak rozumianego feminizmu nie można - zdaniem jego zwolenników - wymagać spójności czy niesprzeczności w doktrynie i praktyce.

- ❖ Feministka „trzeciej fali” może zarazem głosić swobodę seksualną i postulat wierności małżeńskiej.
- ❖ Do feministek/ów można zaliczyć zarówno zwolenników, jak i przeciwników pornografii. **Sprzeczność**, tak jak różnorodność, nie jest zarzutem, ale wartością trzeciej fali.

Wybrane nurty feminizmu

Istnieje **wiele odmian feminizmu**, które oparte są głównie na przekonaniach (religijnych, etnicznych i politycznych) o dyskryminacji kobiet ze względu na ich płeć, prawie kobiet do emancypacji oraz sprzecznie wobec seksizmu i patriarchy.

Wśród nurtów feministycznych wyróżniamy:

Feminizm anarchistyczny - (anarchofeminizm) to jedna z odmian anarchizmu, który został wzbogacony o refleksję nad sytuacją kobiet i relacjami między płciami. Głównym wyróżnikiem anarchofeminizmu jest pogląd, że działanie państwa jest tak samo zniewalające, jak tradycyjne związki rodzinne i seksualne.

Feminizm chrześcijański - inaczej teologia feministyczna. Sprzeciwia się teologicznej wizji kobiet i domaga się prawa kobiet do ordynacji na duchowną oraz podwyższenia pozycji kobiet w Kościołach chrześcijańskich. Nie zgadza się z faktem, że w odniesieniu do Boga i Ducha Św. zawsze używa się męskich form gramatycznych. Według teorii feminizmu w chrześcijaństwie dominują dwa krzywdzące, seksistowskie stereotypy kobiece: Ewa - buntowniczką, przekraczającą ustalone granice i Maria - dziewica, posłuszna Bogu, ideał macierzyństwa.

Feminizm czarny - skupia się na problemach kobiet o czarnej tożsamości. Rozwinął się na bazie lewicowego aktywizmu, w niektórych miejscach zbliżony do feminizmu socjalistycznego, jednak głównym zagadnieniem poruszonym w tej teorii jest to, że kobiety czarne mają inne doświadczenia niż białe, ich problemy różnią się głównie ze względu na warunki życia. Czarny feminizm porusza też problem imperializmu, któremu powinny przeciwstawiać się wszystkie osoby utożsamiające się z feminizmem. „Nie możemy wybierać jednego aspektu naszej opresji i zapominać o innych. Jedynie synteza problematyki klasy, płci kulturowej (gender), rasy i seksualności może posunąć nas naprzód” (Amos i Parmar, 1984).

Feminizm duchowy - pokrewny feminizmowi mitu. Jest to odrodzenie duchowości, oparte na mistycznym doświadczeniu kobiet, wyrażające się w: zainteresowaniu użytecznymi dla kobiet archetypami władzy i siły, rekonstruowaniu baśni i mitów, fascynacji czarownicami. Dzięki symbolom i rytuałom kobiety mogą wyrażać swoje pragnienia. Zjawisko to wyrosło z feminizmu radykalnego lat 70.

Feminizm kulturowy - promuje kulturę kobiecą (na przykład: muzyka, sztuki plastyczne, poezja, nauka, medycyna) jako przeciwwagę dla sformalizowanych struktur i autorytaryzmu. Według niektórych feministek wyzwolenie kobiet może odbywać się tylko w ich własnej kulturze, inne/inni zaś sądzą, że świat kobiet i mężczyzn powinny się uzupełniać. W ramach tego nurtu powstaje sfeminizowane słownictwo, szczególnie na oznaczenie żeńskiej nazwy dla zawodów i funkcji uprawianych przez osoby obu płci, a nazywanych tylko w formie męskiej. Przykład: socjolożka, docentka, ministra

Feminizm lesbijski - najbardziej skrajny nurt feminizmu. Feministki lesbijskie sądzą, że każdy związek kobiety z mężczyzną jest opresywny. Według nich heteroseksualizm to jeden z elementów patriarchy.

Często feminizm lesbijski wiąże się z całkowitym separatyzmem i wyborem erotycznej społeczności kobiet. Społeczność kobiet identyfikujących się z kobietami i wspierających ekonomicznie, politycznie, seksualnie to w przekonaniu lesbijek-feministek alternatywa dla heteroseksualności i patriarchy.

Feminizm liberalny - najstarszy i najpopularniejszy nurt feminizmu. Pierwszym opracowaniem postulatów feminizmu liberalnego była książka Mary Wollstonecraft z 1789 pt. *A Vindication of the Rights of Women*, gdzie kobieta przedstawiona jest jako istota racjonalna na równi z mężczyzną, tylko że pozbawiona dostępu do edukacji.

Feminizm liberalny dąży do wyrównania szans kobiet i mężczyzn oraz lepszej opieki zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem polityki „pro choice”, czyli za wolnym wyborem kobiety w kwestii macierzyństwa, prawem do legalnej, bezpiecznej aborcji.

Feminizm marksistowski - synteza feminizmu i marksizmu, wyrastająca z przekonania, że choć obie ideologie mają różne podstawy, jedynie takie połączenie może spowodować realną emancypację kobiet. Feminizm marksistowski opisując sytuację kobiet bierze też pod uwagę teorię klas, sposób produkcji itp. Zwraca uwagę na istotny fakt, że tak naprawdę podział czasu na wolny (konsumpcja) i pracy (produkcja) dotyczy tylko mężczyzn, ponieważ kobiety pracują także lub tylko w domu, co służy umocnieniu i odtwarzaniu kapitalistycznego społeczeństwa patriarchalnego. Według feminizmu marksistowskiego podrzędna pozycja kobiety wpływa na jej świadomość. Koncepcja ta podkreśla znaczenie praktyki, jako elementu sprzęgającego indywidualną świadomość kobiet z przyczynowością procesu historycznego.

Feminizm radykalny - głównym przekonaniem tego nurtu feminizmu jest fakt, że kobiety, jako inna płć kulturowa są uznane za niższą grupę w strukturze społecznej. Feminizm radykalny postuluje zniesienie takiego hierarchicznego podziału, występuje przeciwko męskiej dominacji, którą wini za wszystkie formy opresji, także za na przykład rasizm.

Podstawowym założeniem feminizmu radykalnego jest hasło „**to, co osobiste, jest polityczne**”, co oznacza, że prywatne doświadczenie kobiet nie jest dziełem przypadku, ale systemu społecznego i politycznego, w jakim żyje kobieta. W nurcie tym istnieje silna tendencja do tłumaczenia większości zjawisk kategoriami płci i seksizmu. Pojęcia centralne, słowa-klucze feminizmu radykalnego to „gwałt” i „niewolnictwo”. Najważniejszym postulatem jest cielesne i duchowe wyzwolenie kobiet. Feminizm radykalny zajmuje się właściwie tylko kobietami i seksualnością, nie bierze pod uwagę chociażby warunków społecznych, przez co stoi w opozycji do np. feminizmu anarchistycznego, socjalistycznego czy czarnego.

Feminizm socjalistyczny - nurt feminizmu odznaczający się przekonaniem, że przyczyną opresji kobiet jest system kapitalistyczny, który jako oparty na wyzysku pracowników, specyficznym wyzyskuje i dyskryminuje także kobiety. Różnica między feminizmem socjalistycznym a marksistowskim jest taka, że ten drugi zakłada wtórność wyzysku płciowego do ekonomicznego, natomiast feminizm socjalistyczny głosi, że męska dominacja nad kobietami to efekt konkretnych męskich interesów i aby je utrzymać, mężczyźni stworzyli sieć odpowiednich instytucji. Zasadą feminizmu socjalistycznego jest dopasowanie pojęć klasy i płci kulturowej. Kobiety osiągną niezależność, gdy zmieni się system gospodarczy.*

*źródła: Meggie Humme, *Słownik teorii feminizmu*; wikipedia.com

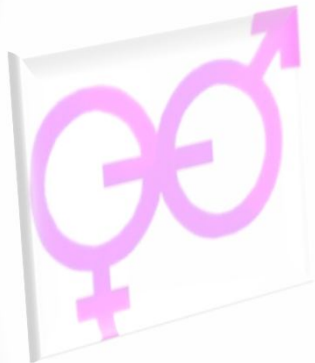

GenderExperts

Poznań 25 kwietnia 2013

Feminizm w Polsce

(zerwania i ustępstwa; wyimki)

Życie publiczne

Odezwa 1794

Ozdobo rodzaju ludzkiego! Płci piękna! Cierpię szczerze na widok niespokojnej twojej troskliwości o los śmiałego przedsięwzięcia, które ku oswobodzeniu Ojczyzny przedsiębiorą Polacy. Łzy wasze, które wam ta troskliwość serc czułych wyciska, rozkoszą przejmują serca rodaka waszego, ogólnemu szczęściu poświęcającego się.

Pozwólcie mi podać wam, współobywatelki, moją myśl, w której znajdzie się i dogodzenie czułości waszej, i dogodzenie potrzebie publicznej. Tak jest los ludzkości nieszczęśliwy, iż ani praw narodu odzyskać nie można bez przykrych i kosztownych sercom tkliwym ofiar... Bracia, synowie, mężowie wasi bić się idą... kres ta musi wasze upewnić szczęście, kobiety! Niech onej wylew wasze wstrzymają starania, Raczcie, proszę was o to na miłość ludzkości, robić szarpie i bandażę dla wojska; ofiara ta rąk pięknych ulży cierpieniom i męstwo samo zachęci.

Narcyza Żmichowska

- ❖ Entuzjastki
- ❖ Lwice salonowe
- ❖ Sawantki

- ❖ **Lwice salonowe** – zamożne kobiety tzw. złego prowadzenia się, mające silną pozycję towarzyską – gotowe do wykraczania poza konwencje w kontaktach z mężczyznami (większa swoboda seksualna), brak walki o prawa i emancypację (interesuje je tylko nowy model kontaktów damsko-męskich);
- ❖ **Entuzjastki** – ich swobodne zachowanie i ubiór, bezpośredniość w stosunku do mężczyzn - były efektem rozwoju intelektualnego, a nie celem samym w sobie;
- ❖ **Sawantki** – uczone powierzchowną uczonością, próżne, zarozumiałe (według Orzeszkowej).

Swoboda seksualna

- ❖ brak języka do opowieści/rozmowy na ten temat;
- ❖ zagadnienie nieobce Lwicom i Entuzjastkom;
- ❖ 1907 rok – Zjazd Kobiet – Zofia Nałkowska domaga się nowego spojrzenia na prostytutkę (próba przełamania tabu; mówienia o wolnej miłości).

Obywatelstwo kobiet:

Emancypacja czy instrumentalizacja?

Problem: niemożliwość oddzielenia zaangażowania emancypacyjnego i narodowego kobiet – spotkania i zebrania konspiracyjne, czytanie zakazanych pism.

Prawa dla kobiet są drugorzędne; najważniejsza niepodległość;

Powtarzalność problemu: solidarność

GenderExperts

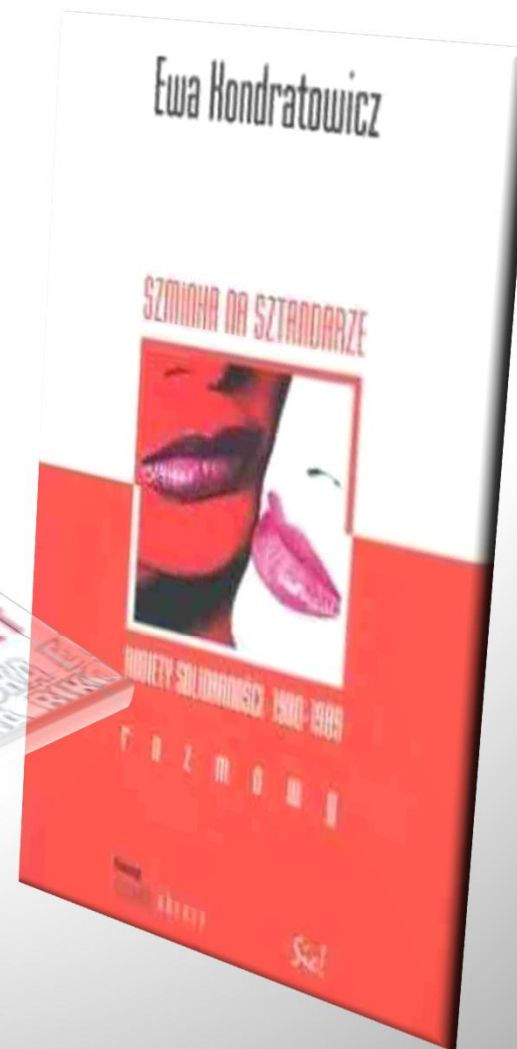
Poznań 25 kwietnia 2013

Sanja Ivekovic
chorwacka artystka w temacie kobiet i Solidarności.

napis namalowany na murze podczas strajku w stoczni
**„Kobiety, nie przeszkadzajcie nam, my
walczymy o Polskę”.**

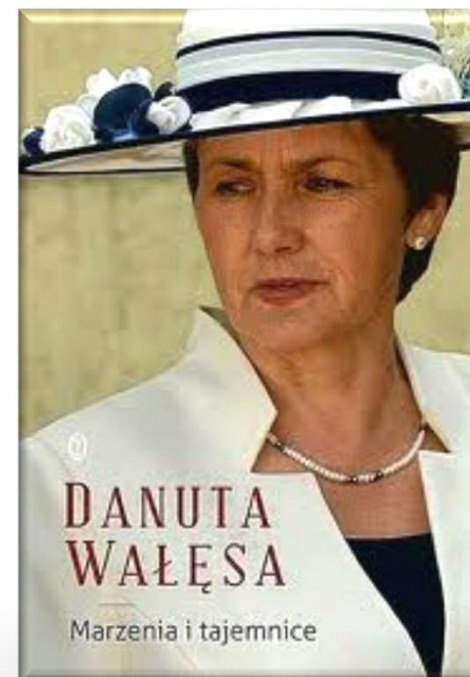

*Szminka na sztandarze
Kobiety Solidarności 1980 - 1989
rozmowy*

Danuta Wałęsa w *Marzeniach i tajemnicach* wspomina narodziny swego szóstego dziecka – córki Ani, która przyszła na świat 14 sierpnia 1980 roku. Jej mąż obiecał zarejestrować dziecko w Gdańskim Urzędzie Stanu Cywilnego, ale zamiast do urzędu, udał się do Stoczni im. Lenina, by poprowadzić robotników. Zrobił coś, co miało większe znaczenie dla strajku i przyszłości wolnej Polski niż dla stosunków w rodzinie Wałęsów.

Wspomnienia jego żony rzucają światło na przepaść, jaka w czasach opozycji oddzielała sferę publiczną od prywatnej, a także na głębokie różnice w rolach społecznych.

GenderExperts

Poznań 25 kwietnia 2013

"Już niczego się nie boję. Wiem, że moja biografia stała się dla wielu kobiet przebudzeniem. Zaczynają rozumieć, że są niesprawiedliwie traktowane w związkach, że żyją często nie swoim życiem".- mówi Danuta Wałęsa w jednym z wywiadów (na zdjęciu Danuta Wałęsa, Gdańsk, 1982 rok Fot. Wojtek Laski EAST NEWS)

źródło www.facebook.com/solidarnośćwedługkobiet

Nie potrafiąc skutecznie przeciwstawić się dynamice władzy, kobiety umacniały porządek patriarchalny, pracując jako informatorki i tłumaczki dla zachodnich mediów. Owe media donosiły o tym, co przekazywała im Solidarność, a obraz męskiej rewolucji, który upowszechniały, zadekretował – w momencie narodzin nowej demokracji – niewidzialność kobiet jako uczestniczek ich własnej historii.

GenderExperts

Poznań 25 kwietnia 2013

Marsz głodowy kobiet - protest przeciwko brakom
w zaopatrzeniu w żywność (fot. J. Fila/Forum).

Łódź, 1981.

źródło www.facebook.com/solidarnośćwedługkobiet

Małgorzata Tkacz-Janik: Feminizm mówi o kobietach i mężczyznach, nie tylko o kobietach. I to jest trudny przekaz

Po co nam solidarność kobiet?

Małgorzata Tkacz-Janik, jedną z organizatorek III Śląskiej Manifi, rozmawia Katarzyna Pachelska

Wprowadziłam wśród znajomych panów quiz: „Z kim kojarzy się słowo feministka?”. Jak Pani myśli, jakie były odpowiedzi? Wzruszenie było ogromne, w zależności od wieku. Mężczyznom starszej daty feministka może się kojarzyć z rękawami szarych, z pamiątką z przerażonej kobiety parującej na ulicy (to chyba nie jest ten obraz, który się mało niebawem pojawi). Być może młodszym panom feministka kojarzy się z kobietą, która jest świadoma swoich praw i stara się wprowadzić w życie zasady partnerstwa, choć to nie zawsze jest myślenie życzeniowe. Zapewne panowie odwoływali się do zwalnianych wizerunków mianowicie niekibicich balochów, nieuczciwych, bosaków, wrogich wobec mężczyzn. Jest to fałszywy obraz. Dążeniem całego ruchu feministycznego jest próba odciążenia stereotypu i nietykalności płci w sferze prywatnej i publicznej. Feminizm mówi o kobietach i mężczyznach, nie tylko o kobietach. Ale to jest trudny i u nas wciąż niezrozumiany przekaz.

Sączyły więc takie określenia i słowa, jak „babzyski”, „baba i kotłami wiosami”, „wabięta”, „wawliwona”.
To wulgarnie wersje feministki. Fałszywe stereotypy.

Z czego one wynikają?
Wprowadziłam ten temat, jest oddziaływać nad światem, dlatego znowu, która zaczyna mówić.

Co panowie będą mieli z równouprawnienia płci?
Trzeba nadać istotną rangę społecznemu partnerstwu, rodzinie, wychowywaniu dzieci, zajęciom domowym.

obcym, negatywnym, złym, nieatrakcyjnym, a przede wszystkim niebezpiecznym. Inny powód jest taki, że kobiety decydujące się na demonstrację swojego feminizmu, chcą zaprezentować inny wizerunek niż obowiązujący w patriarchacie. Niejednokrotnie wiąże się to na przykład z obcięciem włosów. Jednak to niepotrzebna schematyzacja, bo feministki, tak jak inne kobiety, są właścicielkami długich włosów lub krótszych włosów, są szeptaczkami i grubszymi, są matkami, znanymi, partnerkami lub singlekami. Dajemy się uwieść stereotypowi. Niewątpliwie jest w istocie sprawa wykrępowania takiego wizerunku feministek, fotografując je tylko na Manifiach i koncertach.

i prywatnej (w domu) będzie miała równy status, to mężczyźni wykonujący tę pracę nie będą się czuli zdegradowani społecznie. Dziś mężczyźni po prostu wstydzą się prac domowych, wychowywania dzieci. Zmiana myślenia pomogłaby mężczyznom odkryć urok ojcostwa, co

Było kiedyś stanowisko pełnomocnicy ds. równego statusu kobiet i mężczyzn, ale zostało zlikwidowane. Z powodu niechęci władz

przecież nie byłoby dla nich niekorzystne. Zresztą, większość panów korzystających z możliwości urlopu macierzyńskiego chwali to sobie. Nie bez znaczenia są korzyści ekonomiczne. Elastyczny rynek pracy dla kobiet, nastawiony na politykę

Jutro, 8 marca, w Katowicach odbędzie się III Śląska Manifa pod hasłem „Solidarność jest rodzajem kobiecej solidarności jest ważna?”
Moją ideą fix jest, żeby kiedyś wszystkie Manify w Polsce poszły pod tym samym hasłem. Przykład Partii Kobiet pokazał, że jednym z najważniejszych zadań, które kobiety muszą zrealizować, jeśli chcą skutecznie walczyć o równouprawnienie, jest solidarność w walce. Nie jesteśmy grupą reprezentującą własny głos w społeczeństwie, bo jesteśmy wychowywane tak, by wspierać innych, najczęściej mężczyzn. Katowicka Manifa idzie pod hasłem solidarności kobiet dlatego, że organizacje kobiece w regionie na co dzień zajmują się pracą nad taką postawą. Sama Manifa jest przykładem solidarności, bo są pod nią

modelowałyby gospodarkę w zupełnie inny sposób. To mogłoby przełożyć się na wzrost PKB. Wymaga to jednak nowej strategii rządu.

mainstreaming”, czyli wyrównywanie szans obu płci, nie jest respektowana w naszym województwie.
Od lat organizacje kobiece na Śląsku nie mogą dobić się do władz lokalnych. Kiedyś funkcjonowało stanowisko pełnomocnicy ds. równego statusu kobiet i mężczyzn, była nią Dorota Stasikowska-Woźniak, ale to stanowisko zlikwidowano. Próby stworzenia podobnego w urzędach w Gliwicach i Mikołowie nie powiodły się z powodu niechęci władz. Tymczasem perspektywa „gender” wpisana jest w Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 i w takim samym stopniu dotyczy rozwoju infrastruktury drogowej, jak i budowy nowego przedszkola. W liście otwartym (pełna treść na stronie www.przesztrzeniedialogu.pl) piszemy o kryteriach oceny polityki równego statusu kobiet i mężczyzn. Wśród nich są równy udział we władzy i podejmowaniu decyzji, równe szanse na niezależność finansową, zatrudnienie, dostęp do awansów, szkolenia, równy udział w obowiązkach i odpowiedzialności w życiu rodzinnym, wolność od przemocy. Projekt aglomeracji i inne plany rozwoju Śląska lekceważą te kryteria, co w przyszłości może doprowadzić do powstania rozwiązań dyskryminujących i wykluczających ponad połowę regionalnej społeczności.

Małgorzata Tkacz-Janik, dr nauk humanistycznych, nauczycielka akademicka i liderka społeczna. Dyrektorka Rady Fundacji „Przesztrze Dialogu” i nieformalnej grupy „Strefa Zieleni”. Mieszka w Gliwicach, mama Maćka. III Śląska Manifa odbędzie się w sobotę 8 marca. Początek o godz. 11 przed

BADANIA
I AUTOSTEREOTYPY

Badania

F. Joyce Benenson z Emmanuel College, naukowcy z Harvard University i Université du Québec Montreal porównywali poziom tolerancji wobec rówieśników tej samej płci u mężczyzn i kobiet.

Przeprowadzono eksperyment z udziałem studentów. Grupie przeczytano opowiadanie o dwóch najlepszych przyjaciółach. Jeden obiecał drugiemu pomoc w pracy, ale kiedy nadszedł dzień, w którym miał to zrobić, nie wstawił się za przyjacielem. Po wysłuchaniu opowiadania studenci mieli opisać wiarygodność opisywanego przyjaciela.

Kiedy przeanalizowano wyniki badań, okazało się, że kobiety częściej i bardziej zdecydowanie obniżały wartość przyjaciela z usłyszanej opowieści niż mężczyźni. Ci wykazywali się większą wyrozumiałością.

Jaki z tego wniosek? Relacje w przyjaźniach tej samej płci mogą się różnić z powodu podejścia do emocji.

Kobiety bardziej się na nich skupiają a jako że do bliskich i emocjonalnych relacji kobietom potrzeba intymnych i szczerych związków, łatwiej odtrącają inną kobietę, która tych wymogów nie spełni.

Równocześnie psychologowie przyjrzeni się męskim i damskim relacjom współlokatorek i współlokatorów. Studenci swoich współmieszkańców oceniali jako mniej kłopotliwych niż studentki. Ponadto badania pokazały, że kobiety szybciej zmieniają współlokatorki niż mężczyźni współlokatorów. Mężczyźni byli bardziej tolerancyjni (lub mniej wymagający), przez co potrafili mieszkać ze sobą bez większych konfliktów.

Autostereotypy i projekcje

- ❖ Psycholodzy zwracają uwagę na to, że kobiety są bardziej krytyczne niż mężczyźni wobec samych siebie. Wysokie wymagania, a czasami też brak akceptacji przenoszą też na inne kobiety. „Za gruba, za chuda, źle ubrana”, to najczęściej kobiety oceniają się najsurowiej.
- ❖ Nie bez znaczenia jest też wychowanie. Matki, a to głównie one wychowują dzieci, na więcej pozwalają synom, niż córkom.
- ❖ Kobiety nieświadomie zachowują się wobec siebie tak, jak im wpojono w dzieciństwie.

Zadanie (autostereotypy)

- ❖ grupę uczestniczek podzielono na mniejsze podgrupy (ok 4-5 osób), każda dostała zestaw pomocy, takich jak: nożyczki, sznurek, kilka kartek papieru, makaron, plastelinę, wstążki, balony, taśmę klejącą i spinacze biurowe.
- ❖ zadaniem każdej grupy było wcielenie się w rolę najlepszych na świecie instruktorek i wynalazczyń, które otrzymały zlecenie na przygotowanie maszyny do godzenia teściowej z synową. Każda grupa dostała polecenie zrealizowania projektu dla innej grupy odbiorców: teściowych, synowych i zięciów.

❖ Instrukcja wyglądała następująco:

“Biuro patentów zgłosiło się do Was z trudnym, ale niezwykle inspirującym wyzwaniem. Waszym zadaniem jest przygotowanie maszyny do godzenia teściowej z synową. Odbiorcy tej niezwykłej maszyny to... . Możecie korzystać z kleju, nożyczek, spinaczy, możecie też przygotować schemat maszyny, który zostanie wysłany do działu konstrukcyjnego firmy realizującej projekt. Dodatkowo Waszym zadaniem jest przygotowanie listu intencyjnego do odbiorców produktów, czyli do..., w którym przekonacie ich/je, dlaczego warto zakupić ten produkt.”

Czy jest recepta na to, żebyśmy patrzyły na siebie łagodniej?

Próba odpowiedzi na pytanie: Dlaczego tak surowo oceniam inne kobiety?

GenderExperts
Poznań 25 kwietnia 2013

Solidarność w biznesie i polityce

(mechanizmy, zachowania, błędy)

SZKLANY SUFIT

sytuacja, w której kobietom zbliżającym się do szczytu hierarchii pracowniczych w zakładach pracy coraz trudniej jest awansować, a najwyższe stanowiskach w firmach są najczęściej nieosiągalne. Przyczyną są bariery niewidoczne, tzn. niewynikające z przyczyn formalnych, ale ze stereotypów lub kultury organizacyjnej firmy, uniemożliwiające kobietom awans.

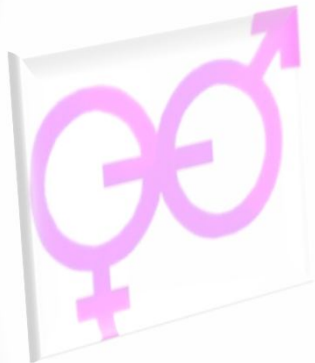
SZKLANE RUCHOME SCHODY

pojęcie opisujące sytuację, w której mężczyźni wykonując zawody stereotypowo postrzegane jako “kobiece”, awansują szybciej i zarabiają więcej od kobiet pracujących na tych samych stanowiskach, bądź wykonujących tę samą pracę.

TOKENIZM

(od angielskiego *token* – żeton) jest praktyką posługiwania się przez grupy dominujące reprezentantkami/tami grup mniejszościowych dla udowodnienia, że w praktykach społecznych czy instytucjach zdominowanych przez reprezentantów/tki grup większościowych, nie istnieje dyskryminacja czy wykluczenie osób z mniejszości. Tokenizm ma za zadanie stworzyć wrażenie równości, podczas gdy w rzeczywistości zacierają faktycznie funkcjonujące nierówności. Tokenizm najbardziej widoczny jest w polityce i na rynku pracy, w Polsce szczególnie w odniesieniu do kobiet.

ZACHOWANIA

Kobiety w Polsce nie mają poczucia wspólnoty interesów, ani pamięci o wydarzeniach, które tę wspólnotę budowały. Historia jest historią mężczyzn. Kobiety pozostają w cieniu historii i mężczyzn. Nie mają wspólnej historii i wspólnej pamięci lub ją odrzucają (casus Manuli Gretkowskiej i Partii Kobiet). Kobiety nie chcą pamiętać o historii swoich poprzedniczek.

Magdalena Środa, *Kobiety i władza*, Warszawa 2009.

KOBIETY POWAZNE I WPŁYWOWE

- ❖ kobiety o poważnych ambicjach nie zajmują się byle czym;
- ❖ w biznesie ważniejszy jest zysk niż relacje;
- ❖ w polityce ważniejsze jest zabijanie niż rodzenie.

GLORYFIKANTKI

kobiety programowo żyjące w cieniu mężczyzn, bo „oni są lepsi”, „wiedzą więcej”, „są skuteczniejsi”, „zawsze tak było”.

Pat Mainardi zajmująca się psychologią zniewolonych (Żydów, imigrantów) twierdzi, że kobiety posługują się tymi samymi mechanizmami przetrwania, co wszyscy zniewoleni: gloryfikują tych, którzy mają władzę, ich styl bycia i interesy, bo dzięki nim wzmacniają swoją pozycję, zyskują sympatię i poważanie.

ZAPOMINALSKIE

osoby, które w chwili gdy wyrwą się z domu, zrobią karierę, zapominają o problemach, jakie napotykali na początku. Nie pamiętaj także o tych, dzięki którym mogą robić karierę, spełniać się.

KOBIETY ZDROWEGO ROZSĄDKU

swoje przetrwanie utożsamiają z dobrobytem (władzą) tych, którzy je utrzymują. Dla większości z nich perspektywa pełnej równości wydaje się zbyt odległa lub niemożliwa, więc nie warto się nad nią zastanawiać; nie warto się buntować, lepiej być beneficjentem czyjejś łaski.

KOBIETY WYJĄTKOWE

myślenie tyłu: „fajnie jest być wyjątkiem i rzadkim ptakiem na męskim podwórku. Mnie się udało i nie życzę sobie, by ktoś mnie naśladował.” Takie myślenia nie idzie w parze z zatrudnianiem innych kobiet, wiąże się raczej z powątpiewaniem w ich zdolności i kompetencje.

DROMADERKI

„kobiety biegające w kłus za interesami kolegów, działaczy polityczno-społecznych. Przyjmują jakie bądź zlecenia [...]. Zdyszane, zziajane, nie liczą się z własnym umęczeniem. Gotowe do usług w dzień i w nocy; nie mają żadnych osobistych celów i ambicji. Życie upływa im w automatyzmie posług, na który nie ma ceny, prócz własnego zadowolenia w wydreptanych zdobyczy... i zdawkowej pochwały ze strony tych, którym służą w hołdzie samowyrzeczenia.”

Aneta Górnicka-Boratyńska, *Ster i Nowe Słowo – projekt polskich sufrażystek*,
w: *Stańmy się sobą. Cztery projekty emancypacji (1863-1939)*

Przyczyny braku solidarności wobec siebie (według Magdaleny Środy)

- ❖ Podległa pozycja kobiet jest tak bardzo historycznie ugruntowana, że większość kobiet i mężczyzn myśli o niej w kategoriach biologicznych, nie kulturowych i systemowych
- ❖ Kobiety zawsze funkcjonowały w sferze prywatnej i nie mają własnej historii. Są pozbawione wspólnej pamięci, na której można by budować polityczną podmiotowość.
- ❖ Kobiety są bardzo różne i nie widzą wspólnego interesu, choć jest wiele dziedzin, w których da się on wyrazić wyartykułować (równe płace za tę samą pracę, równe emerytury, pomoc socjalna dla samotnych rodziców, partycypacja polityczna).

- ❖ Trafiając do męskiego świata, kobiety czują się wyróżnione i nie chcą tego tracić.
- ❖ Nie istnieje język, którym można wyrazić kobiece doświadczenia, w którym kobiety mogą wypowiedzieć siebie, swoją kobiecość.
- ❖ Perspektywa radykalnej zmiany wciąż wielu kobietom wydaje się zbyt odległa, by się nią zajmować, dlatego skupiają się na codzienności.
- ❖ Problem z porozumieniem się w sprawach dotyczących własnych interesów.

„Dla kobiecej solidarności ważna jest nie tylko pamięć publiczna, związana z historią kobiet walczących o emancypację, o prawa i równe szanse i możliwość pojawiania się w świecie, ale również pamięć prywatna. **Ważna jest genealogia.**”

„Jest konieczne, żebyśmy uznały istnienie kobiecej genealogii po to, by nie zostać współniczkami zabójstwa matki. Istnieje genealogia kobiet w naszej rodzinie: mamy matkę, babkę, prababkę po linii matki oraz córki. Na wygnaniu, w rodzinie ojcowsko-mężowskiej, zapominamy trochę o swoistości tej kobiecej genealogii, aby zdobyć i ochronić naszą tożsamość. Nie zapominajmy także, że mamy już historię, że niektóre kobiety, nawet jeśli to było kulturowo trudne, już zaznaczyły się w historii i że zbyt często ich nie znamy.”

Lucy Irigaray *Ciało w ciało z matką*

Pozostałe źródła:

Górnicka-Boratyńska Aneta , *Chcemy całego życia. Antologia polskich tekstów feministycznych z lat 1870-1939*;

Górnicka-Boratyńska Aneta, *Stańmy się sobą. Cztery projekty emancypacji (1863-1939)*;

Hannam June , *Feminizm*;

Krajewska Joanna , „*Jazgot niewieści*” i „*męskie kasztele*”. *Z dziejów sporu o literaturę kobiecą w Dwudziestoleciu międzywojennym*;

Szczuka Kazimiera , *Milczenie owieczek. Rzecz o aborcji*;

Środa Magdalena, *Kobiety i władza*;

Walczewska Sławomira , *Damy, rycerze i feministki*

GenderExperts

Poznań 25 kwietnia 2013

Dziękujemy za uwagę.

www.facebook.com/GenderExperts

<http://genderexperts.wordpress.com>

